

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LVII.

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schuler, Rudolf Moser, A. Opatik
Nachfolger; Anton Opatik, J.
Innsbrger, în Budapesta: A. V.
Hallerberger, Eckstein, Bernat; în
București: Agence "Atlas", Suc-
cursale de Roum-nie; în Ham-
burg: Karoly & Lehmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colonă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagina a 5-a o
serie 10 cr. senu 30 bani.

„Gazeta” iese în mâ-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din ținra și din afară
și la d. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiuno, piața mare.
Targul Inului Nr. 80 etagiul
1.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unit asempliar 5 cr. v. a.
senu 15 bani. Atâtă abonamen-
tele câtă și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 103. Luni-Marti, 10 (22) Mai 1894.

Procesul Memorandului.

(Raportul special al „Gaz. Trans.”)
CLUȘIU, 19 Mai n. 1894.

Ședința XIII dela 19 Mai n.

Astăzi stradele sunt mai pu-
tin cercetate și sala e mai golă.
Timpul e prea frumos și nimenea
nu vré să-și mai jertfescă paciința
în sală, decât cei obligați, acușaii,
jurații și noi, raportorii. Față de tre-
cutii, numai masa noastră presintă
un număr mai mare cu unul: co-
respondentul foilor franceze „Le
Temps” și „L’Intransigeant”, care a
sosită aseră aici dela Parisu.

Ședința se deschide la 8 ore
10 m.
Se continuă interogatoriul.

Ascultarea lui Aureliu Suciu.

Președintele: Fost’ ai de față
la ședințele comitetului din 25—26
Martie?

Suciu: Da.

Președintele: Ești acusat, că
ai conlucrat la stabilirea textului
Memorandului incriminat.

Suciu: Nu am conlucrat.

Președintele: D’apoi textul
compus de d-nu adv. Coroianu nu
a fost esaminat în acea ședință?

Suciu: În câtă imi aducă a-
minte, s’a cetit textul...

Președintele: După mărturisiri-
le celorlalți acușaii, textul Memo-
randului s’a stabilit în ședința din
26 Martie, și d-ta ai fost de față
la acea ședință.

Suciu: Nu-mi aducă aminte să
se fi stabilit atunci.

Președintele: După fasiunea
făcută inaintea judei instructoru,
ai dîș, că da, Memorandul a fost
cetit și stabilit definitiv în acele
ședințe.

Suciu: Se pôte. Nu-mi aducă
aminte. Când s’a cetit am fost
acolo. Dér că ore chiar pasagiile
incriminate s’au cetit — nu știu.

Președintele: Cu stabilirea de-
finitivă a textului, după fasiunea
d-tale, au fost încredințați domni,
carî locuesc în Sibiu.

Suciu: Da, așa am audit. Dér
domnialorî li-s’a încredințat numai
descrierea finală.

Președintele: Așa-dér nu știu,
că d-nii din Sibiu să fi fost încre-
dinați cu transformarea și stabili-
rea definitivă a textului?

Suciu: Despre acesta nu am
cunoscință directă.

Președintele: Este ore-care deo-
sebie între textul esemplarelor
incriminate și între textul esempla-
rului tractat în ședințele comite-
tului?

Suciu: Nu știu. Nu potă dice
nicî da, nicî ba.

Președintele: Așa-dér nu-ți a-
ducă aminte să fi fost de față la
stabilirea textului?

Suciu: Memorandul era atunci
gata. Noi nu aveam alta de fă-
cut, decât să-l cetim, să-l des-
criem. Eu nu am participat la
stabilirea textului, fiind gata de
mult.

Președintele: Și ce fel de
text de Memorand a fost dus
la Viena?

Suciu: Eu am fost la Viena,
dér Memorandul nu l’am vedut,
cu atât mai puțin cetit, prin ur-
mare nu potă sci.

Președintele: Trimis-ți s’a
d-tale vr’unu esemplar din Memo-
randu?

Suciu: De trimis, nu știu trimi-
su-mi-au, dér știu, că n’am pri-
mit nicî unul.

Președintele: Invită pe procu-
ror să facă, decă vré, vre-o între-
bare.

Procurorul: Inaintea judei
de instrucțiune ai recunoscut, că ai
fi luat parte la stabilirea textului,
precum și la hotărîrea răspândirii
Memorandului. Acum nu mai recu-
nosci. Rog să se cetescă fasiunile
făcute la investigațiune.

Notarul: cetesce...

Suciu: Nu cunosc aceste fa-
siuni, nicî când n’am vedut acel
protocol.

Notarul: observă, că a cetit
din greșelă fasiunea altui acușat...
(Iar în publicu) caută și ce-
tesce apoi a d-lui Suciu, și se
constată, că fasiunea de atunci
consună perfect cu cea de acum.
Procurorul cercă să-și susțină dișele,
dér nu-i succede.

Procurorul: Fiind-că confe-
rența din 21—22 Ian. 1892 a stabi-
lit numai punctele Memorandului,
ér textul a avut să-l facă comi-
tetul, cum ai putută dice, că comi-
tetul nu a făcută nimica?

Suciu: Eu la conferință n’am
fost, numai din diare am cetit, ce
s’a hotărît acolo.

Procurorul: Dér ai fost la
ședința comitetului esecutiv.

Suciu: Am mai spus odată,
că n’am fost în întregu decursul
acelor ședințe.

Procurorul: Ce a hotărît comi-
tetul în privința răspândirii?

Suciu: Nu am absolută nicî o
cunoscință.

Procurorul: crede de bine a se
ceti din procesul verbalu pasagiul
referitor le răspândire. Se cetesce
întregu procesul verbalu luat cu
d-nu Suciu, dér unu atare pasagiu
nu se găsesce...

Procurorul: ajuns în perple-
sitate: Mai inainte așa am price-
put, că ai fi vorbit și despre răs-
pândire.

Se mai civesc odată întrebările
puse la investigațiune și cele puse
de procuror; din răspunsurile date
se constată, că cu privire la consim-
țire nu a răspunsă nimic.

Procurorul: Apoi ce s’a vor-
bit în ședința aceea a Comite-
tului esecutiv?

Suciu: În ziua primă inainte
de amedă au fost numai convorbiri,
după amedă s’au făcut numai dis-
pozițiuni pentru foștea crea partidului.

Interogatoriul d-lui Suciu se
pare încheiat. Suciu se cere acasă
fiind bolnav. Președintele îi acordă
concediul. Suciu vré să plece, dér
se ridică juratul acela cu întrebarea:

„Fost’ ai la Viena?” și îl întrebă pe
Suciu, că subscris’a Memorandul?
Suciu răspunde, că „ba”. Toți ridă
de acest jurat. Președintele îi strigă
răstindu-se: „a spus odată, că n’a
subscris!”

Ascultarea lui Mihailu Veliciu.

Președintele: Fost’ ai de față
la ședințele Comitetului din 25 și
26 Martie 1892?

M. Veliciu: Am fost!

Președintele: Ești acusat, că
ai contribut la stabilirea textului
incriminat.

M. Veliciu: Am contribut nu-
mai ca membru al conferinței și
nu al comitetului. Nicî nu puteam
să contribesc ca membru al comi-
tetului, căci textul Memorandu-
lui era deja stabilit, și noi nu a-
veam alta de făcut, decât să-l
subșternem.

Președ. Ce diferență există în-
tre Memorandul incriminat și cel
subșternut?

M. Veliciu: De două-ori durere,
eu nu am putută participa la de-
putația din Viena, pentru aceea
n’am fost în stare a-l cunoșce.
Numai după ce procurorul m’a a-
cusat, am cetit unu esemplar.

Președ. Fost’ ai cetit Memo-
randul în ședința din 25—26
Martie?

M. Veliciu: L’a cetit d-lu Co-
roianu, care era încredințat de
conferință cu compunerea lui.

Președ. Făcutu-s’au ore-carî
modificări în textu?

Veliciu: Incâtă imi aducă a-
minte, au fost omise unele pasagii;
incâtă despre cele incriminate, au
rămas neschimbate, după cum s’a
fost hotărît în conferință.

Președ. După cele spuse mai
inainte, d. Coroianu a avut însărci-
nare dela conferință să schimbe
pasagiile, ce ar lovi eventualu con-
tra legii. De ce nu s’au lăsată afară
său schimbată și aceste pasage?

Veliciu: Memorandul, despre
care e vorba, cum știu și eu, a tre-
cut prin multe schimbări. Dér eu
negu, că Românii ar fi făcută vr’unu
Memorand, care ar lovi în legile
țerii. Neșind pasagii contra legii,
nicî nu era nimic de strămutat
său omis.

Președ. După conferință a fost
încredințat comitetul să compună
un alt Memorand informativ
pentru străinătate; întrebă, ce a
făcut comitetul în această pri-
vință?

Veliciu: Noi n’am putută face
ceva definitiv, până ce nu vom fi
cunoscută sôrtea Memorandului sub-
șternut.

Președ. Din protocolul confe-
renței nu apare astfel determinată
și condiționată însărcinarea dată
comitetului, ca să nu tipărescă Memo-
randul informativ până ce va cu-
cunoșce rezultatul celuilalt.

Veliciu: În fasiunea luată de
judele investigator este o greșelă,
pe care nu o potă trece cu vederea;
susțin și acum, că judele investi-
gatoru a greșit „bona fide”. Prin

declarația acesta nu voescă nici de-
cât să mă substrag dela răspabili-
tate, căci eu sunt om de omenia
și voi să se constateze adevărul,
și pe baza adevărului să se aducă
judecată în acest proces. Mie proto-
colul de investigațiune nu mi-s’a
cetit și constată încă-odată, că nu
corăspunde adevărului. În sfârșit,
ca fiu al națiunii române, declară,
că iau totă răspunderea pentru Memo-
randu.

Ascultarea lui Rubinu Patifa.

Președ. Ai fost de față la șe-
dința Comitetului din 25—26 Mar-
tie 1892?

R. Patifa: Da, am fost de
față. În numita ședință însă nu s’a
stabilită nicî un text al Memo-
randului și în proiectul, ce ne sta
dinainte, nu s’a făcută nicî o schim-
bare esențială. Incâtă privesce tra-
ducerea în mai multe limbă, acesta
s’a încredințat membrilor din Si-
biu ai comitetului.

Președ. Identicu este textul
Memorandului subșternut Coronei,
cu Memorandul incriminat?

R. Patifa: Textul românesc
este identicu întru toate. Cu privire
la tipărire și răspândire, eu însă
am făcută propunerea verbală, ca
Memorandul să nu se tipărescă
și răspândescă, decât atunci, când
vom cunoșce sôrtea, ce o va avé
la Coronă. Ear decă acesta s’a fă-
cut, a fost contra voinței noastre.

Dându-se o paușă de 20 minute,
ședința se redeschide la orele 11 și
15 min. și urmază:

Ascultarea lui Bas. Rațiu.

Procurorul până a nu începe
interogatoriu anunță, că voescă se
modifice acusa față cu Basiliu Rațiu,
întru câtă adecă îl acușă numai
pentru răspândire.

Președ. Esci acusat, că ai
distribuit 50—60 esemplare din
Memorand.

Bas. Rațiu: Este adevărat, că
din cauză de bolă, n’am conlucrat
nicî la facerea Memorandului, nicî
la deputația din Viena n’am luat
parte. Ce privesce acuzarea de răs-
pândire, potă spune, că am primit
cu posta mai multe esemplare din
Memorand și le-am împărțit unuia
și altuia în credință, că nu cuprind
pasagii punibile. Esemplarele le-am
primit prin luna lui Iulie 1892 și
le-am împărțit pe la diferiți omeni
inteligenti.

Ascultarea lui Gr. Domide.

Președintele: Ai fost de față
la ședința Comitetului din 25—26
Martie în Sibiu?

Gerasim Domide: Da, am
fost.

Președ. Ești acusat, ca mem-
bru al Comitetului, la facerea Memo-
randului incriminat.

G. Domide: Da, am conlucrat,
dér din actele Conferinței noastre
din urmă am aflat, că Memorandul
nu este fetul unui singur om, ci
al unei națiuni întregi. Conferen-
țele noastre naționale, carî sunt es-

presiunea fidelă a dorințelor și postulatelor poporului român, au decis compunerea și așternerea unui Memorandă la Tron, 25—26 Martie 1892 n'a făcut, decât să eșecute hotărârea Conferenței din 1892.

Președintele: După afirmările d-lui Coroianu, ședința din 25—26 Martie s'a convocat cu scopul, ca Comitetul să schimbe acele pasagi din Memorandă, cari cuprind vătămarea constituției?

G. Domide: Nu, domnilor, ședința din 26 Martie n'a fost convocată cu scopul ca să schimbe astfel de pasage, căci ele nici nu există în Memorandă. Ți se dă totuși d-lui Coroianu a putut susține așa-ceva, acesta nu e decât părerea lui individuală, și eu susțin încă odată sus și tare, că în numita ședință nu a fost vorba de schimbarea unor pasage, cari nu există.

Președintele: Identică e pasagiul încriminat cu Memorandul primit de ședință?

G. Domide: După credința și știința mea, e identică.

Președintele: Ce hotărâri s'au adus de Comitet în privința traducerii, tipării și răspândirii Memorandului?

G. Domide: Cu privire la traducere s'a hotărât, ca acesta să se facă după textul original românesc în limba maghiară și germană, cu scopul vedit, ca Memorandul să se așternă Coronei în toate 3 limbile. În ce privește tipărirea și răspândirea, nu s'a luat nici o hotărâre, lăsându-se acesta până la timpul, când va cunoaște soarta Memorandului.

Președintele: După faziunea luată de judele de instrucție, d-ta ai recunoscut, că s'a adusă concluzie în ședința Comitetului cu privire la răspândire și tipărire.

G. Domide: Față cu instrucțiunea o să vă fac un mic istoric: Eu am rugat pe judele de instrucție, ca în virtutea legii de naționalitate să ia interogatoriul în limba română, căci la casă contrar nu răspund de esactitatea lui. Această cerere a fost respinsă. Am protestat contra acestei ilegalități la forurile mai înalte, dar am primită rezoluția, că **dacă nu mă supun, voi fi pedepsit, nu mi-se va da dreptul de apărare și că voi fi închis.** Ajuns în astfel de situație, m'am vădit silit a mă pleca țorței și a răspunde la 4 întrebări ale judeului. Întrebarea, ce mi-o pune d-lui președinte acum, nu mi-s'a făcut.

Președ.: Se încercă prin diferite întrebări meșteșugite a încerca pe acusat și a-l aduce în contradicție, dar fără succes (Manifestări de aprobare în publicul român față cu acusatul, murmur între jurați și publicul maghiar. Președintele sună mereu clopotelul)

Președ.: Din declarația dată unui domn din Comitet se vede totuși, că Comitetul s'a ocupat cu tipărirea și răspândirea Memorandului.

G. Domide: Declarația asta eu o cunosc numai de aici, și eu nu o pot recunoaște ca eșită din sinul Comitetului. În sfârșit, d-lor, eu iau totă responsabilitatea, atât pentru textul Memorandului, cât și pentru tipărirea și răspândirea lui.

Declarațiunile părintelui Domide, făcute cu atâta energie, cu atâta conștiință de sine, cu atâta curaj și demnitate, au făcut cea mai bună impresie între toți Români.

Ascultarea lui I. Muntean.

Președintele: Ești acusat, că ai răspândit esemplare din Memorand.

I. Muntean: Este adevărat, că am primit 20 de esemplare dela protopopul Crainic cu indicarea, de a-le împărți. Din esemplarele aceste am dat cui a cerut, că doră scie totă lumea, că nu cuprind nici un neadever. Ba chiar și d-lui Fábry, un Ungur, a luat un Memorand și a vădit și el, că noi n'am dăș nemic rău cătră Împăratul. — Exemplarul dela Fábry a fost confiscat, celelalte s'au trecut toate în timpul de 2 zile, că veniau ómenii ca roiul să vedă și să cetască Memorandul.

Ascultarea lui Dion. Roman.

Președintele: Ești acusat, că ai răspândit 50 esemplare din Memorand.

D. Roman: E drept, că am primit Memorand ca poșta și că din acele am dat un exemplar căpitanului orașului, 2 alți d-lui Bürgermeister. Exemplarele le-am primit pe la sfârșitul lui Mai, or începutul lui Iunie. Memorandul l'am cetit din „Romänische Revue“ și din diarele ungurești. Broșura era de prisos să o mai cetesc, căci am vădit, că Memorandul nu cuprinde toate plângerile Românilor, ceea ce pe mine m'a supărat mult.

Ascultarea lui I. Duma.

Președintele: Ești acusat pentru răspândirea Memorandului.

I. Duma: Am primit cu poșta din Sibiu 4 esemplare, din cari a luat unul notarul, 2 alți Dr. Pop, textul broșurei nu l'am cetit, căci îl cetisem deja în „Tribuna“. Eu n'am aflat și nu afl în pasagiile incriminate nimic punitibil.

Sfârșindu-se ascultarea acusatilor, procurorul se ridică pentru a face unele enunțări anume: Față de Dr. I. Rațiu modifică acusa în sensul, că în urma lămuririlor din decursul pertractării își basază și restringe acum acusa numai pe motivul, că Dr. I. Rațiu a luat dispozițiune privitoare la răspândirea Memorandului incriminat, 2 alți de Patriciu Barbu își basază acusa numai pe motivul răspândirii tactice.

Dr. I. Rațiu: Se ridică și cere dela procuror să-i spună, că în care mod a dispus asupra răspândirii?

Procurorul: Răspunde, că Dr. I. Rațiu a dat imputernicire lui E. Brote să publice și să răspândescă Memorandul.

Dr. I. Rațiu: Nu este esact, eu n'am concluzat cu nimic la tipărirea și la răspândirea Memorandului. Acusatul N. Roman a declarat hotărât, că nu scie, ca eu să fi dat astfel de mandat lui Brote Prin urmare n'am luat parte nici la răspândire.

Procurorul: După ce nici în decursul investigației, nici în decursul acestei pertractări nu s'a putut constata, că acusatul G. Tripoan a luat parte la ședința comitetului dela 25—26 Martie 1892 și la tipărirea și răspândirea Memorandului, imi retrag acusa față de el.

G. Tripoan: Onorată tribunal, onorată curte cu jurați! Vă declar sincer, că m'a surprins foarte mult imputernicirea, că d-lui procuror suprem și-a retras acusa față de mine; m'a surprins cu atât mai virtuos, că am cunoscut textul incriminat al Memorandului încă înainte de 21—22 Ianuarie 1892 și că așternerea, publicarea, tipărirea și lățirea aceluia am sprijinit-o la acea conferință. Ți astăzi, când imi dați voi a mă pute depărta dela acest loc de onoare, de pre banca acusatilor, vă declar sârbătoresc, că inima mea este cuprinsă de adâncă

durere, când trebuie să părăsesc pe confrății mei acustați și că marea cauză a poporului român numai pe banca acusatilor se poate pertracta.

Președintele: Voiți să socotiți speșele?

G. Tripoan: La totă întemplantarea mă simt îndreptățit a cere rebonificarea cheltuielilor mele, computându pe di 25 fl.

Tribunalul se retrage pentru a decide asupra rebonificării cheltuielilor. Reintrând, tribunalul enunță în numele Maiestății Sale, că G. Tripoan este scos de sub acusa, 2 drept rebonificare i-se aplacidează 400 fl. v. a

Urmază cetirea conduitei acusatilor, apoi președintele anunță, că Duminecă nu se va ține pertractare și că ședința următoare se va începe Luni, la 8 ore a. m.

Valahii și ministrul de interne.

Sub acest titlu aducă aproape toate toile maghiare astăzi o scire foarte sensațională, pe care o reproducem aci după „Hazánk“:

Contele Edmund Bethlen, care numai în zilele trecute a sosit în capitală, a observat între Valahii din Ardeal nise aparițiuni foarte suspițioase. În urma experiențelor sale a simțit lipsa, ca să se consulte asupra acestor lucruri cu deputații ardeleni, fără deosebire de partid, 2 creșut, că convorbirea cu deputații opoșionali, probabil va vătămă ambițiunea guvernului. Pentru aceea a hotărât, ca să convoce numai deputați guvernamentali la conferință. Hotărârea au comunicat-o ministrului de interne, Carol Hieronymi, pe care imputernicirea acesta l'a atins în mod neplăcut. Ministrul are un om incredut, pe Nicolau Torma, vice-spanul comitatului Solnoc-Dobăca, pe care el volescă să-l numescă spanul al comitatului Bistrița-Nasăndu, în locul actualului span, conte Paul Bethlen. Pe acel om, plăcut lui, l'a întrebat ministrul și a primit dela el incunoștințarea, că pentru aparițiunile esperiate între Valahii, nu este lipsă de a lua măsură est-ra-ordinare. Asemeni informațiuni a căpătat ministrul și dela consilierul ministerial Iekelfalussy, care a fost trimis la Clușiu.

După ce ministrul n'a făcut nici o obiecțiune cu privire la moțiunea, ca deputații să țină consultare fără de cei opoșionali, astfel deputații guvernamentali din cercurile ardeleni s'au adunat și și-au ales de conducători pe baronul Ioan Kemény. Baronul însă a dăș, că numai sub acea condiție primesc conducerea, dacă 25 de deputați ardeleni, a priori îi vor promite, că vor lucra solidară chiar și în casul, că ar pași la o acțiune neplăcută pentru guvern. Nu s'au aflat însă 25 de deputați, ci abia au putut aduna 23, cari fără președinția lui Kemény, au hotărât să ceară dela guvern denumirea unui comisari regesc pentru guvernarea provizoriă a Ardealului.

„Pester Lloyd“ mai adaugă la acesta, că în decursul ședinței de Sâmbătă a dietei, deputații ardeleni au ținut într-o sală laterală o conferință confidențială sub presiunea ministrului de interne și s'au ocupat cu „ceștiunea sulevată din mai multe părți“, ca ore mișcările naționale de dincolo de dealul craiului luat astfel de dimensiuni, încât să fiă lipsă de trimiterea unui comisari regesc? „Pest. Ll.“ află, că toți deputații, afară de doi, s'au exprimat contra unei astfel de măsură, 2 s'a întonat necesitatea, ca pe cale polițienescă și administrativă să se lucre mai energic contra agitațiunii, ce devine tot mai destrăbălată.

Căsătoria civilă în dietă.

Sâmbătă s'a terminat în dieta unguerească și a doua desbatere a proiectului de lege privitor la introducerea căsătoriei civile obligătoare. Desbaterea a decurs trei zile, în care timp s'a vădit, că și în sinul partidei guvernamentale s'a perdat în mare parte entuziasmul pentru această luptă, inscenată de guvern. Desbaterea au decurs în total fără însuflețire.

A rămas, ca în ședința de astăzi, Luni, să se voteze pentru a 2-ora asupra proiectului. Până în momentul, când scriem acestea, nu cunoștem rezultatul votării. Concluzionăm însă cu hotărâre, că proiectul va fi și de astă-dată primit. Foile din Budapesta presupun însă, că de astă-dată mulți vor lipsi dela ședință numai pentru ca să nu voteze, așa că la nici un cas proiectul nu va mai pute fi votat de astă-dată cu o majoritate de 175 voturi, ca în rëndul trecut.

În ședința de Sâmbătă, când s'a sfârșit desbaterea, a vorbit pentru proiect deputatul Busbach P., care impută opoșției, că prin atitudinea sa pătimașă față de guvern, încuragează numai naționalitățile. — Contele Szapary László dăș, că guvernul ar pute fi sigur de o majoritate în casul, când dieta ar renunța la acest proiect. El se alătură la proiectul de rezoluțiune al lui Apponyi. — Tisza István luă în apărare Camera magnaților, care este creațiunea tatălui său (a fostului ministru-președinte Coloman Tisza) și se declară pentru proiect. — Ugron Gábor vorbi în contra proiectului. Se provocă la cuvintele ministrului Szilágyi, care speră să și asigure în Camera magnaților o majoritate prin fabricarea de grofi și baroni noi, cari să fiă sclavii guvernului. Este acesta liberalism?

Lui Ugron i-a răspuns ministrul Szilágyi, după care ședința s'a închis, rămânând, ca în ședința de azi, Luni, să și țină Apponyi vorbirea de închidere, după care să urmeze votarea.

Kálnoky, Wekerle și guvernul român.

Fiind ministru-președinte Wekerle interpelat la 9 l. c. în dietă despre cele petrecute în Clușiu cu ocaziunea procesului Memorandului a răspuns, precum șim, între altele, că *nică el, nici ministrul de esterne n'au prețelut de a face în ceștiunea acesta pașii necesari.*

Acuma foile maghiare sunt foc și pară, dăcând, că foia eficientă a guvernului român combată această enunțare a ministrului-președinte, și că prin urmare ministrul-președinte român, Catargiu, nu scie nimic de astfel de pași. Ar fi bine așa-dă să șim, dăș „Budapesti Hirlap“, ce pași au întreprins Wekerle și Kálnoky? Foile române, folosind ocaziunea acesta, care le mână apa pe măr, mereu lovesc în noi, — dăș „Bud. Hirl.“

De altă parte apoi „Pol. Cor.“ din Viena declară de nebasate și scirile acelea, după cari contele Gulochovsky, ambasadorul austriac din Bucuresci, ar fi făcut d-lui Carp, locoșitorul ministrului de esterne Lahovary, care e absent, o reprezentațiune în cauza demonstrărilor, aranjate de Liga culturală română.

Sunt deci foarte întristați și necăji compatrioții noștri, că Wekerle și Kálnoky nu pășesc mai energic, și nu provocă România, ca numai decă să încete cu manifestățiile de simpatie pentru Români ardeleni.

„Politik“ despre stările din Ungaria.

Organul Cehilor bătrâni, „Politik“ din Praga, în N-rul său dela 18 l. c. scrie următoarele cu privire la stările actuale și presa din Ungaria:

E un adevărat „Hexensabbat“ ceea ce face acum presa maghiară. Dela votarea biserică-politică din camera magnaților se pare, ca și când și-ar fi perdat

ea din urmă rămasă de minte. Mai multe foile așa numite „moderate“, în frunte cu „Pester Lloyd“, întrec prin patima esumitorilor și prin modul deșositor de a fi, chiar și pe heroldii publiciști ai așa zisei „partide neîmpăcate din 48“. Cu deosebire archiducesa Maria Teresia, mama împăratului Franciscu Ferdinandu, este deosebit de asupră căreia își îndreptă foile marce atacurile cele mai revoltătoare, deoarece ele privesc pe această damă ca pe „stăpâna camarilei“, care după părerea lor, a conlucrat în mod hotărîtor la căderea proiectului de lege asupra căsătoriei civile.

Intr-o „notă amenințătoare“ oficiată din Budapesta, publicată în „Frankfurter Zeitung“, se constată cu orecare îndestulare comică, că „foi foarte lațite, precum e „Mars-Hirlep“, aducă poezii, cari afară de Austria, nici nu s'ar pute publica fără peolulului unei laesa Majestatis. Cuvântul „Vienna“ erași începe a avé aceeași influință asupra Maghiarilor, ca și năframa roșie asupra taurului“. Apoi se amenință Austria cu modul cel mai bramarbasticu cu pe-re totală, decât nu va ceda „Vienna!“

„Că ce sunt în stare a efectui Maghiarii, s'a documentat érași numai de cuvîndu. Nu plevea, — dice „Fr. Ztg“, — ci în devěră populațiunea insultă pe preoți și magnați și nu cruță nici uniforma. Amenințările ce a trebuit să le audă comandantul de corp din Lemberg, când mergea în trasură în uniformă de general austriac pe stradela din Budapesta, punnii bâtele, ce i le înverteau sub nasu, ar trebui să dea de cugetat celor din Viena. Cu Ungurii nu pôte omul glumi nepedepătită“.

In adevěră, nu pôte soi omul, decât este această prostia, séu nebunia. Decă Maghiarii voiesc să ducă lucrurile până la extremu, atunci acesta nu ne pôte fi, decât spre bine. Șovinismul lor barbaru li-a câștigat deja pân' acum destui inimiți și urgisitori. Mai că nici o națiune nu se bucură de așa puține simpatii, ca cea maghiară. Decă Maghiarii voiesc să se mai înmulțescă numărul inimiților în orb rea lor îngâmfată, decât voiesc să mărească prin încredere brutală suma urei, ce li-se ofere din toate părțile, — ei bine, să pofțescă numai a duce lucrul până la conșictu. Prin acesta numai s'ar apropia punctul, prin care să se pună în fine stavila vanității maghiare. Și noi, în Austria, pe lângă totă bunătatea noastră, încă nu vom concede, ca cine-va să glumescă nepedepătită cu noi.

Adunarea preoților bucovineni.

Din Bucovina, Maiu 1894.

Deputațiune și Memorandū cātră Monarchu.

Inainte de a se deschide ședința memorabilei adunări dela 8 Mai n. c., comisarul guvernialu, d-lu Matusevski, se recomandă președintelui Hostiucului și-i dete instrucțiunile necesare, apostrofându, că imediatu, cum va auđi rostindu-se unu cuvîntu, prin care s'ar face alusiune la proiectul Memorandului, séu altu ceva, — disolvă adunarea. Părintele Hostiuc i mulțămesc pentru directivele date și, fără de-a întreba multu, — deore-ce pertractase mai înainte cu ambele partide — pe cine să numescă în comitetulu adhoc, denumesc în comitetulu adhoc pe următorii preoți: președinte: G. Procopovici; vice-președinti: A. Berariu (român) Is. Martinovici (rutênu); secretari: Z. Voronca, I. Dorofteiu (român), Brenzan și Il. Masicevici (ruteni). Mulțimea însă strigă, că Hostiuc să fie președinte, érelu nu voia, ca să nu i-se obiecteze, că vînează după cînste și mărire, cum facu mulți alți pigmei. După ce recomandă pe comisarul adunării și comitetulu adhoc, se retrase între preoți, avînd încă de-a lucra, ca toate să mergă strună.

Intăiu vorbi I. Dorofteiu, care emanase această idee. Prin puține cuvinte espuse cea-va avut de vorbitu.

Veni la rîndu N. Vorobchевич, vrednicu preot, care vorbi frumosu, dulce și de-care cuvîntu era bine cugetat, arătându

prin cifre, cum unu alună seminarialu are preste 700 fl. anualu, pe când unu bietu cooperatoru cu femei și copii are 500 fl. și locuința, decât voiesc țărânu să-i dea.

Vorbise apoi Bodnărescu, Voronca și Martinovici și alții, toți pentru ameliorarea sorții preoțesci.

La fine avea să se alégă o deputațiune, care să mergă la împératulu. Unu diceau în locu de deputațiune „Comitetulu executiv“, care espresiune n'o primi comisarulu, sub cuvîntu, că nu încape a se alege unu „Comitetu executiv“ și de va voi adunarea numai decâtu să alégă unu Comitetu executiv, comisarulu sistéză ședința.

Acuma era necesitată Hostiuc érași de-a merge la unu și altulu și a-lu îndupleca, să nu se useze de espresiunea „Comitetu executiv“ — și-i înduplecă. Se alese apoi deputațiunea de 10, și anume 5 Români și 5 Ruteni: A. Berariu, I. Hostiuc, G. Balmoșu, T. Pătrașu și I. Dorofteiu români; Is. Martinovici, Gr. Cantemir, T. Drabicu, I. Bejan și D. Drobot, ruteni. — Acești 10 au să elaboreze o petițiune scrisă în două esemplare: una la Maiestatea Sa și alta Consistoriului, avîndu fiecare petițiune și unu memorandū, în care să se espună cauzele, cari i-au îndemnatu de-a cere ameliorarea sorții.

Spre a puté ține contu de toate plângerile, deputațiunea este obligată de-a se usa de referatul pâr. N. Vorobchевич și alu lui E. Bodnărescu, precum și de cuvîntul pâr. I. Zurcanu, care l'a ținutu la 25 Apr. în camera deputaților din Viena. Fiă-care preot înșé are dreptulu de-a înmanu séu a trimite la adresa lui A. Berariu la Cernăuți ori ce felu de date, cari ar fi necesare pentru Memorandū.

Acești 10 înșî voru pleca spre finea lui Maiu la Viena, ducêndu petiția și Memorandulu. Spesele de călătoriă au a se acoperi din banii, ce-i va plăti fiă-care preot și adecă: protopopii au să dea câte 4 fl., parochii 3 fl. și cooperatorii 2 fl. v. a., așa c'ar fi vre-o 997 fl., decât ar plăti fiă-care or și cum, voru avé destulu pentru călătoriă.

S'a trimis o telegramă la Maiestatea Sa Împératulu, arătându-se lealitatea și devotamentul preoțiței ort. or. din Bucovina față cu augusta persună a Maiestății Sale, care este tutorul și ocrotitorul bisericiei ort. or. din Bucovina. S'a trimis o telegramă și deputatulu Dr. Zurcanu, care a pledat în Camera deputaților pentru ameliorarea sorții preoților ortodoxi din Bucovina. Comisarulu guvernialu se cam opuse la această telegramă, dér n'a avut încătrău, cedase la urmă și telegrama se trimete.

Acéști adunare a preoțiței din întreaga archidieceză este de-o mare importantă și trebe înșerisă cu litere mari în cronica fiă-cărei parochii. Și acesta din cauză, că va veni timpul, când se va întreba preoțiței viitorulu, cine au fost aceia, cari au avut atâta tărâ de a-și ameliora sôrtea din propria inițiativă și nu prin mila și îndurarea celor mari.

Și fondului religionaru nu-i voru pica greu spesele, ce se voru urca prin mărire salariilor. După proiectulu din petiția, preoții au să fiă tractați ca și funcționarii statulu din clasa X și a IX, avîndu totu acele cuincuenale. După cuvîntulu Drului Zurcanu, preoții să fiă în clasa IX și VIII, ori și cum este bine a cere mai multu, ca să fiă de unde lăsa, când se va face tocmeța, séu, în limba legi, când se va face preliminarulu. Puțină economisire la fondu și acestu plus l'ar simți fondulu ca și când l'ar pișca unu purece.

Dér și din altu punctu de privire preoțiței ar trebui mai bine dotat, de cum e în presentu. Statulu vrea ca să aibă cetățeni bunî, ascultători, — cine să-i crească așa, de nu preoțiței, și ea nu-i pôte educa cum se cade, câtu timpu are a se lupta pentru esistență. Pân'acuma preoțiței a fostu necesitată a griji numai pentru sine și puținu o importa necasulu altuia. Prin lupta de esistență ea de multe-ori s'a făcutu urită la miren și poporulu era o ôia pentru preot. Priu îmbunătățirea sorții, preotulu

nu va fi avisat de-a lua dela celu sërman și haina cea din urmă pentru funcțiune, ci se va mulțumi cu salariulu séu, avîndu de-a fi și de-a lucra numai pentru binele poporului.

Dér prin dreptulu de-a fi pensionat după atăția ani de serviciu, toți aceia cari se voru simți imbecili, se voru pensiona, lăsâdu ca alții mai tineri, mai apți și riguroși să ocupe locul. Pân'acuma a se pensiona era ceva necunoscutu, ci parochulu era parochu până ce închidea ochii, cu toate că de ani era ologu și nu făcea nici o funcțiune. De se va desrădica stola, pétra scandalei, atunci și poporulu va respira unu aeru mai curatu și ne putem mîngăia cu dulcea speranță, că poporulu român se va deștepta. Cătu timpu nu va fi acésta, preoți adevérați voru fi foarte rari. Timpulu civilizațiunei, în care trăim, ne impune imperiosu acésta, mai alesu când fondulu nutresce pe mulți străini. Prin mărirea salariulu, nu se impune unu nou biru pe cetățenu, nici n'are să dea statulu din altu séu, ci are să dea fondulu implinindu-și numai misiunea sa. Dér și eu cred, că se va face acésta, adecă mărirea salariulu, dér în modu ca capitalulu fondulu să nu se atae nici când și cheltuelele să nu întrecă venitul. Acésta cade acuma în resortulu celorlă competenți. Noi avem dreptulu numai de-a arăta, cum din banii fondulu se facu casarme, cărjmi și case pentru silvicultori și pădurari — garđi silvici, — pe când bieții preoți n'au nici salariu convenit, nici case, dér nici lemne, — ci sunt necesitați a se mulțami cu nimica.

Călătorescu.

Evenimentele din Serbia.

Din Belgradu sosesc în timpulu din urmă sciri, cari ne presentă într-o lumină tristă situațiunea politică din Serbia. S'au făcutu mai multe perchisițiuni domiciliare și arestări, deorece guvernulu a primitu sciri, că radicalii voru să restorne dinastia Obrenovici și să proclame rege pe prințulu Caragheorghevic.

S'au făcutu perchisițiuni la fostulu ministru Tausanovic, despre care se presupune, că ar sta în legătură cu unu fostu ministru bulgaru. Se vorbesce, că fostulu ambasadoru sêrbescu la Petersburg, Pasici, șeful radicalilor ar sta în legătură cu prințulu Caragheorghevic. Pasici nu s'a întorsu încă din Petersburg. S'a arestatu comerciantulu Cebinac, care se crede a fi celu mai zelos agentu antidinasticu. S'au aflatu mai multe proclamațiuni revoluționare. Se crede, că centrulu agitațiunei este capitala Muntenegrului, Cetinje.

Scirile mai noue telegrafice din Belgradu ne spun, că o ciocnire sângerôsă între radicali și liberali e iminentă. Se așteptă suspendarea constituției. Chiar armata nu inspiră mare încredere.

Despre istoriculu recentei conjurațiuni din Serbia, „Neues Wiener Tgbtt“ dă următoarele amênunte: Capii familiei Caragheorghevic sunt frații Petru și Arsenie. Celu dintăit petrece în Petersburg, ér alu doilea în streinătate. Fostulu guvern radicalu a promovat agitațiunea anti-dinastică prin scóterea la ivéla a memoriei asasinatulu prințulu Caragheorghevic. Regele Alexandru a dimisionat ministerulu radicalu, în urma descoperirilor, ce le-a făcutu, că radicalii ar conspira în contra sa și cu deosebire șeful lor Pasici. Regele trimise mai multe telegrama lui Pasici, ca să se întorcă la Belgrad. Acesta însă nu ascultă, deorece țarulu nu voese ca să-lu lase. Pasici fu dimisionat, dér totuși nu se întorse.

Inalta curte de casați din Belgradu a anulat ucasulu regelui Alexandru, prin care se ridică hotărîrea regescă din 1892, în urma căreia exregele Milan încetază de a mai fi membru alu dinastiei și cetățeanu sêrbescu. Acéști hotărîre a curții a produsu mare consternațiune în cercurile politice ale Serbiei. Se crede, că guvernulu e decisu să nu respecteze hotărîrea curții de casațiune. Ministrii țin necontentenți consiliu, pentru a lua măsurî în contra elemen-

teloré estreme și a aduce la valóre ucasulu regescu.

Interogatorulu lui Cebinac se dice, că ar fi datu la lumină importante descoperiri, din cari reese, că radicalii pórtă o luptă nu numai în contra guvernului, ci și în contra regelui. S'au descoperit în interiorulu țării număróse conjurațiuni. Se spune, că Ribarac și Avacumovici l'au sfátuit pe regele, ca să nu suspendeze constituția. Ministrulu de rêsboitu a datu ordinu să se restaureze casematele fortăreții Belgradului. Poporațiunea e foarte iritată.

Dela Curtea cu jurați.

(Telegramă part. ale „Gaz. Trans.“.)

CLUȘIU. 21 Mai*). Ședința s'a deschis la órele 8 și 30 min. Se ia interogatorulu cu Albini, care declară, că Comitetulu naționalu a executat hotărîrile Conferenței. *Primisce responsabilitatea atăt pentru textulu, câtu și pentru tipărirea și răspândirea Memorandului.*

Procurorulu cere constituirea unei comisii de esperti, care să constate înțelesulu cuvîntulu „injustu“. Lucaciu se împotrivesce dicêndu, că noi, autorii, suntem competenți a esplica înțelesulu cuvîntulu. Tribunalulu respinge moțiunea lui Lucaciu.

Coroianu cere ascultarea membrilor conferenței dela 1892, ca martori esperti pentru constatarea, că pasagiile incriminate conțin numai date și fapte istorice ale desvóltărei dreptulu publicu.

Mihali sprijinesce cererea lui Coroianu, deorece și procurorulu se băséază pe protocolulu Conferenței. *Velic* se declară totu asemenea.

Tribunalulu se retrage. Ședința continuă.

SCIRILE PILEI.

— 9 (21) Maiu.

Procesulu Memorandului produce senzațiune și în pressa rusescă. „Mosk. Vedomosti“ din Dumineca trecută aduce despre elu unu articolu foarte instructiv, la finea căruia dice: „Despre unu faptu să nu fiă duși domni Maghiari în rătăcire: toate nelegiuirile, de cari se facu ei vinovați în interesulu politice loré de maghiarisare, nu-i ducă mai aprópe de ținta, la care tindu ei, ci îi departă de ea totu mai multu și mărescu pericolulu, nu micu și altcum foarte amenințătoru, pentru statulu ungaru. Totă răbdarea are o fine și Maghiarii sciu bine din propria loré esperiență, ce înșemné acésta, când unu poporu i-se rupe firulu răbdării!“

— 0 —

Wekerle și Khuen-Hédervary la monarchulu. „Narodnie Novine“ de alătăeri aduce scirea, că monarchulu a chiamat la Viena pe Wekerle și pe contele Khuen-Hédervary. Se ține de siguru, că chiamarea acésta stă în legătură cu proiectulu căsătoriei civile și cu eventuala formare a unui nou ministeru.

— 0 —

M. S. Regele Carolu, după cum cetim în diarele de dincolo, va pleca în 11 Maiu în streinătate, pentru de a asista la căsătoria prințulu Carolu de Hohenzollern.

— 0 —

Mare nenorocire s'a întemplat în 16 l. c. la Trébușeni în comitatulu Maramureșu. Doué plute mari adecă, pe cari plutăși români le mânu pe Tisa spre Seghedin, s'au lovit de olătu cu o așa putere, încātu toți sërmanii plutăși cădură în Tisa. Numai foarte putini dintre ei au pututu să și mântuescă viéta cu 'notulu, cei mai multu însă s'au înecat. Până acuma, s'au scosut din Tisa două-spre-dece cadavre și se dice, că mai trebe să fiă dece. S'a început cercetarea, pentru ca să se pótă descoperi, cine au fostu acei nenorociți, cari și-au aflatu mórtea în modu atăt de tragicu.

*) Acéști telegramă, espdată la 1 óra p. m., abia ni-a sosită la órele 5.30. — *Bed.*

Pentru convictul român din Sighet, în Maramureș, se curentază oficiul de prefect. Emolumentele împreună cu acestu oficiu sunt: 300 fl. plată anuală, cuartir, serviciu și întreaga proviziune. Doritorii de a dobândi acestu oficiu au aș înainta petițiunile până în 20 Iunie n. c. la subscrierul.—Din însărcinarea comitetului Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș, Saatu-Șugatag, la 18 Mai 1894: *Titu Budu*, vicariu, vicepreș. Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș.

Cămpul de luptă dela Plevna. Diarul „Pleven“, ce apare la Plevna, (Bulgaria) anunță, că d-lu locotenent-colonel Rudeanu, comandantul regimentului de infanterie din Turnu-Măgurele, însoțit de mai multe persoane, între cari primarul din Turnu-Măgurele, judecătorul de instrucție, doi căpitanii cu soțiile lor, au vizitat cămpul de luptă dela Plevna. Autoritățile din Plevna, în lipsă de hotel, au oferit ospitalitatea masafirilor pe un vapor. Ele au dat un prânz, la care au luat parte prefectul și toți oficerii garnizonii. Apoi vizitatorii au fost conduși de către prefect la satul Grivița, la capela ridicată în memoria Românilor. Prefectul a rostit un discurs foarte calduros. El a terminat strigând: „Trăiește poporul român“. D-lu locotenent-colonel Rudeanu, a răspuns pentru a mulțami.

Logodna prințului de coronă italiană „Gazetta di Parma“ dela 19 l. c. publică următoarea telegramă din Roma: S'a ținut chiar acum o conferință familiară regescă. Au luat parte, afară de regele, regina și prințul de coronă, ducele de Aosta, frațele regelui, ducele Tomasio, ministrul-președinte Crispi și ministrul de externe Blanc. După o discuțiune mai lungă s'a hotărât, ca prințul moștenitor să se logodească cu o archiducesă austriacă. Ducele Tomasio este însărcinat, de a merge la Viena și a face cunoscută hotărârea acesta în modu oficios casei domnitoare austriace. Crispi se se fi exprimat contra acestui proiect de logodnă, ér Blanc se dice, că ar fi cerut o amânare în această afacere.

Regele Bavariei. După cum este informat „Vossische Zeitung“, camera impe-

rială bavareză în două ședințe secrete a hotărât, ca pe regele bavarez Otto, care după cum se scie e alienat, să-l declare de minor și să-l întronizeze Luitpold să fi încoronat de rege. În cercurile politice se crede, că contelui Preising îi va succede să câștige și camera deputaților pentru acesta idee.

Pedepșa cu mörte în Elveția. Diarele elvețiene anunță, că marele consiliu din Fribourg a restabilit pedepșa cu mörte. E alu unsprezecelea canton, care ia această măsură de când cu votul dela 18 Mai 1879, care cu 200,485 voturi contra 181,588, șterge articolul din constituția federală dela 1874, care stabilise pedepșa cu mörte în tota Elveția și dă cantoanelor libertatea de a o aplica seu nu.

Concertul Stritt se va da Lună în 28 l. c. în sala otelului central „Nr. 1“ cu concursul d-șorei Lula Gmeiner și alu d-lui profesor Rudolf Lassell. Programul următor: 1) Mehl: Aria din „Iosif și frații sei“, Albert Stritt. 2) Brahms: a) Liebestreu; b) Oda saphică; c) Botschaft, Lula Gmeiner. 3) R. Wagner: Liebeslied din „Walküre“, Stritt. 4) Fr. Schubert: a) Am Meer; b) Der Doppelgänger; R. Schumann: c) Ich wandre nicht, Albert Stritt. 5) R. Henschel: Jung Dietrich, Stritt. 6) Sommer: a) Schifferlied; R. Lassell; b) Mädchenlied; Hans Sommer: c) „Glockenblumen, was läutet ihr?“, d-șora Lula Gmeiner. 7) R. Löwe: a) Archibald Douglas; b) Fridericus Rex., Albert Stritt. Inceputul la 8 ore seara.

NECROLOGU. Nicolae Th. Ciurcu, Maria H. Ciurcu, Pati, Nicolae și Constantin H. Ciurcu, Ioan N. Ciurcu, Maria și Nicolae N. Ciurcu cu fiul, Adela și Dr. Sterie N. Ciurcu cu ficea, Zoe Th. Ciurcu, Carolina Crasanu, Maria și Constantin Steriu, cu adencă durere ve facu cunoscută pierderea prea iubitelor lor fiu, soțu, tată, frate, unchi și nepot: **Hariton N. Ciurcu**, interpret la Legațiunea Română din Viena, decedat la Viena la 3/15 Maiu 1894, în etate de 52 ani, și ve rogă să bine-voiți a asista la ceremonia religioasă, care va avea loc la cimitirul din Gröveru, Lună 9/21, c. orele 5 d. a.

Sciri telegrafice.

Budapesta 21 Maiu. Propunerea ministrului-președinte *Wekerle*, de-a se retrimit Camerai magnaților proiectul de lege privitor la introducerea căsătoriei civile, a fostu primită din partea dietei cu 271 voturi contra 105, adencă cu o majoritate de 166 voturi.

Belgradü. 21 Maiu. Printr'unu ucasu alu regelui s'a ridicat constituția. Cabinetul actualu a dimisionat încă eri. Astădi diminetă, ridicarea constituției a fostu publicată miliției, ce este consignată în tôte casarmele. Se așteptă în totu momentul o proclamațiune a regelui către popor. Toți membrii consiliului de stat, afară de doi liberali, au fostu ridicați din postul lorü.

Președinte alu noului consiliu de stat a fostu numit din partea regelui *Nicola Christici*, spaima radicalilor. Optu juđi ai Curții de casațiune, împreună cu președintele, au fostu demisionați. Nou președinte alu Curții de casațiune a fostu numit liberalul *Babovici*.

Belgradü, 21 Maiu. Regele Alexandru a ordonat intrarea în vigore a vechei constituții din an. 1865. În urma acesta, alegerile pentru Scupștină se vor face la termenul datu. Se introduce o censură strictă și unu dreptu de adunare restrinsu.

Belgradü, 21 Mai. Ađi diminetă regele a imputernicitu pe *Nicolaevici* cu formarea noului cabinetu, amensuratü vechei constituțiunii.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Mai 1894.

Renta ung. de aurü 4%	120.50
Renta de corone ung. 4%	95.15
Impr. căil. fer. ung. în aurü 4 1/2%	127.10
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.—
Bonuri rurale ungare	95.50
Bonuri rurale croate-slavone	—
Imprum. ung. cu premii	150.—
Losuri pentru reg. Tisei și Sagedin.	142.25
Renta de hărtie austr.	98.35
Renta de argint anetr.	98.30
Renta de aur anetr.	120.80
Losuri din 1860	146.—

Acții de-ale Băncei austro-ungară	1000.—
Acții de-ale Băncei ung. de cred. t.	433.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	353.25
Napoleon-dori	9.95 1/2
Mărci imp. ger.	61.32 1/2
London (lire sterlinge)	125.20
Rente de corone anstr.	97.90

Cursul pieței Brașovü.

Din 21 Mai 1894.

Banote rom. Camp	9.86	Vënd	9.90
Argint român. Camp.	9.80	Vënd.	9.85
Napoleon-d'ori Camp.	9.91	Vënd.	9.94
Galbeni Camp.	5.86	Vënd.	5.90
Ruble rusești Camp.	—	Vënd.	—
Mărci germane Camp.	61.20	Vënd.	61.—
Lire turcești Camp.	—	Vënd.	—
Scris fonc. Albina 5%	101.50	Vënd.	102.50

Cursul losurilor private

din 16 Mai 1894

	comp.	vënd.
Basilica	10.45	10.60
Credit	198.—	197.—
Clary 40 fl. m. c.	58.75	59.50
Navig. pe Dunare	112.5	114.50
Innsbruck	27.—	29.—
Krakau	25.75	26.25
Laibach	25.—	25.50
Buda	13.75	14.25
Pallfy	58.50	59.75
Crucea roșie an-tr.	18.70	18.50
do ung.	12.60	13.—
do ital.	18.—	18.50
Rudolf	22.50	23.25
Salm	74.—	75.—
Salzburg	27.25	27.50
St. Genois	70.—	71.—
Stankislaw	44.50	45.50
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	148.—	152.—
do 4% 50	71.—	73.—
Walstein	50.—	53.—
Windischgrätz	—	—
Serbesci 3%	98.65	99.—
do de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	—	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maiorü.**

AVISU.

Recomandü Onor. Publicü
Stofe de lână curată
pentru
vestminte bărbătești de vară
cu prețuri foarte moderate
Anton Brossek,
440.1-8 fabrică de postav
Brașovü, strada nouă Nr. 36.

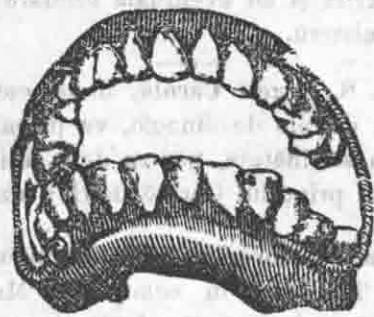
Dentistulü

IOSIFÜ CHIOREAN din TURDA,

are onöre a aduce la cunoscintiä onor. Publicü, că din 28 Maiu st. n. voi fi în urbinü **Abradü**, provęduțu cu cele mai nouę

aparate tehnice dentistice

și voițu fi încuartiratü în Otelulü Buciumü.

Pregăteseu dinți artificiali: unulü seu toți, cu apăsarea atmosferică, cari vorü fi cuprinși în aurü ori în cautchucü și la cari materialulü l'amü căștigatü din cele mai renumite fabrici de dinți, americane și englese.

Mę recomandü mai departe la tôte ce se ține de arta dentistică și anume: dinți carioși (gauriți), li plomesü cu aurü, argintü, platină și alte materiale recunoscute de bune; **dinți naturali**, cari ș'au perdutü colóra naturală, prin curețenia radicală, ér le căștigü colóra de mai nainte.

La dinții carioși (gauri), cari aș ajunsü în aprindere de nervi și cari causędă nesuferibilă durere, momentanü le încetü durerea.

În fine imi iau tötă răspundabilitatea pentru pregătirile mele bune și durabile, dându-mi tötă silința a satisface condițiunii mele și a căștiga recunoscintiä Onor. clientelä.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulü abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	8 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe unü anü	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe unü anü	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anü	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anü	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se facü mai ușorü și mai repede prin mandate postale.

Domni, cari se vorü abona din nou, se binevoięscă a scrie adresa lămuritü și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Numere singuratece à 5 cr. se potü cumpëra în din „Gazeta Transilvaniei“ librăria Nicolae Ciurcu.